

ОЦІНКА, ЯК ОСНОВНА ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

In this study the essence of production potential of the enterprise is defined, the necessity of management is proved and the methods of estimation of production potential as the basis of management are presented.

Управління передбачає насамперед правильне визначення ресурсів, своєчасний і раціональний їх розподіл між підприємствами, уміле маневрування ними для забезпечення високих показників. Для виробничих підприємств особливим об'єктом управління є виробничий потенціал як ресурсна основа ефективного виробництва.

Як економічна категорія виробничий потенціал – це можливий обсяг виробництва продукції та доходу за певних соціально-економічних і природно-кліматичних умов [3].

Проблема оцінки рівня виробничого потенціалу підприємства і формування стратегії управління наявним потенціалом, є однією з найбільш актуальних і значущих проблем, як з науково-дослідних позицій, так і з точки зору практичної значущості для підприємства. Особливої уваги заслуговує проблема оцінки його впливу на основні показники ефективності виробничо-господарської діяльності з метою забезпечення сталого розвитку підприємств в умовах мінливого ринкового середовища [2].

У конкурентних умовах керівництву підприємства для підвищення ефективності своєї діяльності необхідна спеціальна інформація про всі ресурси і можливості. Аналіз виробничого потенціалу повинен забезпечити комплексну оцінку всіх наявних можливостей. У зв'язку з цим виникає потреба у визначенні складу виробничого потенціалу підприємства та розрахунку показників, на основі яких можна проаналізувати не тільки величину звітних даних, а й ефективність використання конкретного ресурсу [2].

Поширеним підходом до розуміння складу виробничого потенціалу є виділення чотирьох основних видів виробничих ресурсів: основні виробничі фонди, персонал (кадри), технологія, інформація [4]. Науковці відкритим залишають питання про включення до його складу таких елементів як оборотні фонди, оскільки вони перебувають у постійному русі; енергію, оскільки вона враховується за величиною її споживання; природні ресурси входять до складу виробничого потенціалу, лише якщо діяльність підприємства пов'язана із добуванням і переробкою вихідної природної сировини [3].

На сьогодні найбільш поширеними підходами до дослідження виробничого потенціалу на основі кількісної оцінки є майновий (витратний) і доходний. Крім того можна застосовувати порівняльний підхід, а саме метод експертних оцінок.

За Гнатєвою Т.М. виробничий потенціал виробничих об'єднань підприємств є сумою умовно вартісних оцінок землі (визначену за вартістю кінцевого продукту переробки), основних засобів й оборотних коштів (визначену за балансовою вартістю необоротного й оборотного капіталу, задіяного у виробництві конкретного сировинного ресурсу, та необоротного й оборотного капіталу), а також продуктивно діючої робочої сили (річний фонд заробітної плати працюючих) [5].

Треба відзначити, що існуючі підходи до оцінки, а також методики оцінки діяльності підприємства не враховують особливості розвитку виробничого потенціалу в умовах інноваційної економіки. Найбільш вдалим підходом до проблеми оцінки рівня виробничого потенціалу підприємства на даний момент можна вважати методику оцінки, запропоновану Т. Г. Рзаєвою, Р. В. Римарчук [1], згідно з якою оцінка рівня виробничого потенціалу підприємства реалізується в три етапи:

- 1) визначення елементів виробничого потенціалу підприємств;
- 2) розробка показників оцінки ефективності використання виробничого потенціалу підприємства за видами;
- 3) визначення порогових значень показників і віднесення аналізованого підприємства до тієї чи іншої категорії [2].

Найбільш раціональною методикою оцінки виробничого потенціалу є інтегральна оцінка складових виробничого потенціалу, які найбільш повно відображають виробничий потенціал підприємств: техніко-економічна оснащеність виробництва; техніко-економічний рівень обладнання; рівень організації виробництва; ефективність використання ресурсів; рівень соціального розвитку підприємства [2].

Саме дана методика є оптимальною для підприємств будь-якої галузі і може лежати в основі управління виробничим потенціалом.

Список використаних джерел:

1. Рзаєва Т.Г. Римарчук Р.В. Виробничий потенціал підприємства та аналітичне обґрунтування напрямів його дослідження. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2017. № 4. С. 226-231.
2. Гречко А.В. Ждановський А.М. Оцінка виробничого потенціалу підприємств меблевої галузі. Сучасні проблеми економіки і підприємництва. 2018. Вип. 21. С. 160-171.
3. Липкань О.В. Місце ресурсного потенціалу в структурі економічного потенціалу. Матеріали Державної наук.-практ. конф. ["Проблеми економічного розвитку АПК"], (Біла Церква, листопад 2012). Біла Церква, БНАУ, 2012.
4. Перерва П.Г. Побережна Н.М. Визначення ефективності використання виробничого потенціалу машинобудівного підприємства. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2012. №2. С. 191-198.
5. Гнатєва Т.М. Лівінський Т.М. Методологічне забезпечення виробничого потенціалу підприємств аграрного виробництва. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 5. С. 25-31.